

SEIZOENSTIP

Bedwantsen

In deze rubriek belichten we een 'good practice' die andere uitbaters kan inspireren. Deze keer staan we stil bij het toenemend aantal meldingen over bedwantsen. Deze kleine beestjes kunnen uitbaters heel wat hoofdbrekens bezorgen. Hoe kan je bedwantsen herkennen, voorkomen en bestrijden?

Wat zijn bedwantsen?

Kenmerken

Bedwantsen zijn kleine insecten, bruin of rood, plat en ovaal, met zes pootjes en ongeveer zes millimeter lang. Ze hebben geen vleugels en kunnen niet springen, maar wel snel kruipen. Vooral 's nachts bijten ze om zich te voeden met bloed. Bovendien kunnen ze meerdere maanden overleven zonder eten.

Voordat ze volgroeid zijn, vervellen ze vijf keer, waardoor je vervellingshuidjes rondom hun nest kan terugvinden. Afhankelijk van hun afkomst verschillen ze soms in vorm en grootte. Hun geur is wel steeds ongeveer dezelfde: sommige mensen vergelijken die met zoete amandel of koriander, anderen omschrijven het eerder als een geur van vuile was.

Soms wordt een ander insect, zoals een tapijtkever of vlo, vanwege uiterlijke kenmerken verkeerdelijk aanzien als bedwants. Een tapijtkevertje bijt niet, maar de haartjes van de larve kunnen ook jeuk of een allergische reactie veroorzaken.

Lokaliseren

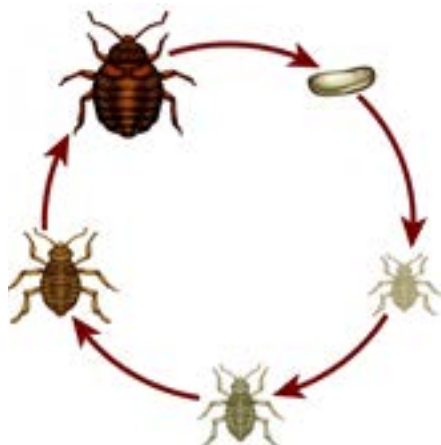
Bedwantsen houden niet van licht,

wel van warmte en uitgedemde lucht. Aanvankelijk verstoppen ze zich meestal in matrassen, omdat ze daar snel toegang hebben tot bloed. Rust jezelf bij inspectie zeker uit met een zaklamp, want ze verstoppen zich heel graag in allerlei kieren en spleten zoals lattenbodems, plinten, deurlijsten, houten vloerplanken of zelfs in stopcontacten en lichtschakelaars.

Bedwantsen verblijven ook graag in meubilair zoals zetels en andere spullen zoals kleding, handdoeken, slaapzakken, rugzakken, valiezen enz. Ze houden minder van gladde tegels en beton, dus je zal bedwantsen niet snel terugvinden in badkamers. Al kan je zelfs die ruimte niet volledig uitsluiten, horen we bij Frederik Desmet van 'Bedwantsen Detectiehond': "Ik hoorde dat de kinderen hun valiezen hadden leeggemaakt in de badkamer, dus ik besloot de hond daar te laten speuren. Eigenlijk is die omgeving voor bedwantsen te vochtig, maar ze zaten in toiletzakken."

Natuurlijke vijand

Uitdroging vormt de grootste natuurlijke bedreiging voor bedwantsen. Daarom verblijven ze zo graag in kieren en spleten, waar ze een gunstige temperatuur- en

Levenscyclus van de bedwants.

Bedwants gespot.

vochtigheidsklimaat kunnen behouden. Veel vijanden heeft een bedwants verder niet. De enige waar ze voor uit moet kijken is de kakkerlak, want die eet graag eitjes van de bedwants. Maar ook dit insect wil je natuurlijk liever niet in huis hebben.

Oorzaak en gevolgen

Oorzaak

Laat ons duidelijk stellen: de aanwezigheid van bedwantsen komt niet door een gebrek aan hygiëne. Bedwantsen bestaan al duizenden jaren, maar lijken sinds de jaren negentig in aantal toegenomen. Dit komt deels door een verbod op giftige, synthetische bestrijdingsmiddelen zoals DDT in 1974. Maar verder zorgt voornamelijk het toegenomen reisverkeer voor verspreiding. Bedwantsen reizen nu eenmaal graag: in de slaapzak, in de valies, met de auto of de trein ... wanneer mensen zich verplaatsen, reizen bedwantsen vrolijk mee.

Gevolgen

Bedwantsen zijn niet schadelijk voor de gezondheid, maar ze zijn wel vervelend. Hun beten kunnen kleine rode vlekjes of bultjes veroorzaken die dagenlang kunnen jeuken. Sommige mensen kunnen allergisch zijn voor de beten, wat kan zorgen voor uitslag of zwelling.

Een vrouwelijke bedwants kan tot ongeveer tien eitjes per dag leggen. Ze verspreiden zich dus razendsnel en reizen gemakkelijk mee met hun nietsvermoedende gasten. Daarom is het belangrijk om bedwantsen snel te detecteren en te bestrijden.

Hoe een plaag vermijden?

Vermijden dat een bedwants een weg naar binnen vindt, is helaas onbegonnen werk. Maar je kan wel een uitbraak inperken door maatregelen te nemen.

1. Voer regelmatig inspectie

Voer regelmatig inspecties uit in de slaapkamers en eventueel andere gemeenschappelijke ruimtes. Let op typische tekenen zoals vervellingshuidjes, kleine bloedvlekjes op lakens en donkere vlekken (uitwerpselen) op matrassen of muren. Je kan ook een ongediertebestrijdingsfirma inschakelen om één of twee keer per jaar controle uit te voeren.

2. Maak kieren en spleten dicht

Hoe minder ruimte je de beestjes geeft om zich te verstoppen, hoe kleiner de kans dat ze aan je oog zullen ontsnappen. Maak spleten toe en leg bijvoorbeeld ook een coating op poreuze stenen.

Uitwerpselen van bedwantsen op lattenbodem.

3. Bescherm de bedden

Het helpt om matrassen en kussens te voorzien van een plastic overtrek, want hier kunnen bedwantsen (en ander ongedierte) zich moeilijker in nestelen. Als je zelf stoffen overtrekhoezen of dekens aanbiedt, was deze dan regelmatig op 60 graden.

Toch een melding ... wat nu?

Hoe reageer je op een melding?

In 2023 kregen bedwantsen heel wat media-aandacht. Dat de zoekterm 'bedwantsen' bij Google hoog staat in de categorie 'actualiteit', geeft duidelijk aan dat mensen, en ook jongeren, heel aandachtig zijn. Maar die verhoogde aandacht kan ook voor onnodige paniek zorgen.

Ga bij een melding altijd mee naar de kamer en speur daar grondig met een zaklamp in alle hoeken en kieren van bedden en de omgeving van bedden. Blijf kalm en informeer de begeleiding van de groep over de kenmerken van bedwantsen.

- Wijst niets op de aanwezigheid van bedwantsen, stel dan voor om waakzaam te zijn. Je kan bijvoorbeeld ook dubbelzijdige plakband aan de poten of onderaan het bed bevestigen zodat bedwantsen blijven kleven.
- Als je tekenen van bedwantsen ziet, stel de begeleiding voor om alles in zakken te steken en zo veel mogelijk kleren te wassen op 60 graden. Bekijk samen de mogelijkheden om het verblijf verder te zetten.
- Raad je gasten aan om bij thuiskomst valiezen buiten, in de garage, bad of douche uit te pakken en spullen op 60 graden te wassen of minstens 48 uur in de vriezer te plaatsen. Koffers kunnen schoongemaakt worden met heet water.

Wat doe je beter niet?

- Het is belangrijk om te voorkomen dat de bedwantsen zich verspreiden naar andere kamers. Verplaats daarom geen spullen (bijvoorbeeld koffers) van de getroffen kamer naar andere kamers.
- Het kan verleidelijk zijn om zelf aan de slag te gaan met het bestrijden van bedwantsen, bijvoorbeeld met een insecticidespray of steamer. Maar bedwantsen zijn hardnekkige beestjes. Als je onvoldoende zicht hebt op de grootorde en exacte locatie van de uitbraak, is het beter om meteen een professionele bestrijder in te schakelen.

Bestrijden, hoe doe je dat?

Stap 1: (honden)detectie

Als je een bestrijdingsfirma contacteert, zullen de meeste firma's eerst bepalen of je wel degelijk met bedwantsen te maken hebt en niet met ander ongedierte. Als het onduidelijk is of er bedwantsen aanwezig zijn en/of waar de bedwantsen zich situeren, is het verstandig om eerst detectiehonden te laten speuren. Deze honden zijn opgeleid om de geur van eitjes of volwassen bedwantsen te herkennen. Vergeet niet om voordien alle geurverspreiders in je gebouw weg te nemen, want die irriteren de honden.

Stap 2: Bestrijding

Afhankelijk van het type gebouw, grootte en aantal van de kamers, zal een bestrijdingsfirma een behandeling voorstellen. Behandeling bestaat uit chemicaliën, hittebestrijding of een combinatie van beide.

Chemicaliën

Een chemische behandeling wordt doorgaans tot drie maal herhaald, duurt enkele dagen tot enkele weken en kost enkele honderden euro's. Bedwantsen worden helaas snel resistent hiertegen en eitjes zijn zelfs ongevoelig voor chemicaliën. Deze methode wordt daarom meestal afgeraden.

Hitte

Hierbij wordt een warmtekanon of stoomapparaat in de kamer(s) geplaatst die de temperatuur in de ruimte gedurende 24 à 48 uur op ongeveer zo'n 60 graden houdt. Dit wordt vaak op afstand gemonitord door de bestrijdingsfirma. Deze hittebestrijding is de meest effectieve methode, want noch bedwantsen en larven noch hun eitjes zijn

bestand tegen zo'n hoge temperatuur. Het is helaas ook de duurste methode: je bent snel een paar duizend euro kwijt. Ook heb je voor sommige warmtekanonnen een aansluiting voor 380 volt nodig.

Stap 3: Controle

Na bestrijding zal een firma controleren of er nog bedwantsen gedetecteerd worden, bij voorkeur opnieuw met detectiehonden.

Stap 4: Preventie

Het is helaas altijd mogelijk dat een bedwants of een eitje de bestrijding heeft overleefd. Eens je bedwantsen over de vloer hebt gekregen, is het daarom aan te raden om op regelmatige basis, bijvoorbeeld twee maal per jaar, een preventieve controle te laten doen. Je kan de controle ook opnemen in je algemeen bestrijdingsplan tegen ongedierte, zoals knaagdieren en vliegende insecten.

Communicatie

In het najaar van 2023 werd een West-Vlaams jeugdverblijf geconfronteerd met bedwantsen. De groepen voor de komende weekends werden correct geïnformeerd, maar één van hen stapte bij de zoektocht naar een nieuwe weekendplaats naar de pers "omdat er in een welbepaald jeugdverblijf bedwantsen waren gevonden". Dit is uiteraard niet het soort nieuws waarmee je als uitbater de media wilt halen.

Naar aanleiding van dit voorval zat CJT samen met de koepels van het jeugdwerk. We spraken o.m. af om de nodige info aan elkaar door te spelen en bij een bedwantsenplaag transparant maar sereen te communiceren. Er zijn bijvoorbeeld andere manieren om een weekendplek te vinden dan via de media.

Veerle Swennen,
directeur van
Vakantiehuis Fabiola

Uitbater aan het woord

Vakantiehuis Fabiola in Maasmechelen is een modern en kleurrijk (jeugd) vakantiecentrum in volpension met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren met een beperking. In totaal telt het centrum 346 bedden. In de zomer hebben ze steeds een volle bezetting met Kazoukampen en andere vaste groepen. Van slechte timing gesproken dus, als er in de zomers van 2022 en 2023 bedwantsen gedetecteerd werden. Aan het woord is directeur Veerle Swennen.

Hoe hebben jullie de uitbraak ontdekt?

Een school liet ons na hun verblijf weten dat bij een kind thuis een uitbraak vastgesteld was en dat het misschien goed was om ook in ons centrum een controle te doen. Op geen enkel moment insinueerden ze dat de bedwantsen van ons kwamen. Bij controle hebben we inderdaad bedwantsen gedetecteerd.

Hoe hebben jullie dit aangepakt?

Meteen contacteerden we Rentokil, die een chemische behandeling deed. Dit kostte ons 900 euro en dit verliep in drie fases. Tussendoor mochten we de kamer verhuren, maar daar voelde ik me niet goed bij, dus bleef de kamer afgesloten.

Kan ik me laten verzekeren?

Helaas, vandaag is het niet mogelijk om zich te verzekeren tegen bedwantsen. Een verzekeraar vindt het moeilijk om een inschatting te maken van de gevolgen en zal zich daarom niet wagen aan het verzekeren van de schade. Ook kan je moeilijk bewijzen dat de bedwantsen door iemand zijn binnengebracht. Eventuele kosten voor bestrijding, sluiting van kamers of het jeugdverblijf of het verplaatsen van groepen kan je dus niet inbrengen bij je verzekeringsmaatschappij.

Het is echter omgekeerd ook zo dat groepen geen schadeclaim kunnen instellen als je als uitbater het nodige doet om een uitbraak van bedwantsen in te perken. Een groep kan in dat geval moeilijk je aansprakelijkheid aantonen. Zo sta je als uitbater sterk bij een eventueel juridisch dispuut.

Samenaankoop

In 2024 plannen we een samenaankoop matrassen en hoofdkussens. Goed om weten dus als je na het lezen van dit artikel een nieuwe aankoop overweegt.

Na de laatste behandeling werd ons verteld dat alles in orde was en dat we mochten verhuizen. Pas na anderhalve maand lieten we terug een groep in de kamer en al na twee dagen kregen we van hen opnieuw melding van bedwantsen.

Meteen hebben we alle kleren van de kinderen uit deze kamer op 60 graden gewassen. Je weet natuurlijk niet hoe kleren dan uit je wasmachine gaan komen, maar de leerkrachten gaven ons hiervoor toestemming. De kinderen werden naar andere kamers verhuisd. We namen ook contact op met de schooldirectie, zodat we goed naar de ouders konden communiceren.

Omdat er een vermoeden was dat er op meer kamers bedwantsen zouden zijn, werd beslist om honden te laten komen die opgeleid zijn om eitjes van bedwantsen en bedwantsen zelf te vinden. Het handige aan die opgeleide honden is dat die zeer exact kunnen zeggen waar het probleem zich situeert. Acht van de vijftien kamers bleken ondertussen ongewenste bewoners te hebben. De bedwantsen zaten op de matrassen van de kamers, waar we de kinderen naartoe hadden gebracht, dat was een groot leermoment.

Rentokil besloot dit keer een warmtebehandeling te doen. Dit kostte veel geld, maar door de honden kan je wel exact bepalen welke kamers een bestrijding nodig hebben. Voor onze gemoedsrust hebben we ervoor gekozen om ook de aangrenzende kamers te laten behandelen, want onze nachtlampjes zijn met elkaar verbonden door de muren heen. Waarschijnlijk hebben de bedwantsen die elektriciteitsleidingen gevolgd en zijn ze zo van de ene kamer naar de andere gegaan. Na de warmtebehandeling lieten we nogmaals honden komen en daaruit bleek dat alles weg was.

En toen kwam de zomer van 2023...

Of het toeval is, weten we niet, maar we kregen een melding van één van dezelfde kamers als vorige zomer. Rentokil zegt dat het niet kan, anderen zeggen dat bedwantsen twaalf maanden zonder voedsel kunnen overleven. We weten het niet.

Hebben jullie het anders aangepakt?

We hebben dit keer meteen honden laten komen. Er bleken maar twee kamers last te

In Vakantiehuis Fabiola werd na een vermoeden van bedwantsen alles meteen in zakken gestoken.

hebben van bedwantsen, volgens Rentokil bleef een uitbraak uit door onze snelle reactie. Die twee kamers en aangrenzende kamers hebben we met warmte laten behandelen. We gaan nu veel voorzichtiger te werk. We steken alles meteen in zakken, leggen niets meer op de grond en laten kinderen geen koffers meenemen naar een andere kamer. Zo is het maar bij die twee kamers gebleven en waren we er na een warmtebehandeling meteen van af.

Hebben jullie verder maatregelen genomen?

De muren bestaan uit grijze, poreuze snelbouwstenen. Die blijken een lievelingshabitat te zijn van bedwantsen. We gaan daarom proactief in alle kamers een verf gebruiken die een elastische dekking geeft. Verder gaan we ook alle lichtpuntjes en spleetjes afkitten.

Wat waren de gevolgen?

Uiteindelijk heeft het ons 40 000 euro gekost, omdat we ook groepen naar andere locaties moesten verhuizen. Er was slechts één groep die we moesten annuleren omdat er geen andere locatie meer beschikbaar was. Een serieus bedrag dus, waarin nog niet eens het verlies van inkomsten is ingerekend.

Hoe reageerden verblijvende groepen?

We hebben heel veel begrip gehad van de groepen. We speelden telkens ook meteen open kaart: "We hebben bedwantsen gehad, we gaan kamers sluiten". Info over bedwantsen print ik af als ik met de begeleiding van groepen ga praten. Het

is belangrijk dat je rust uitstraalt, want emoties laaien hoog op in het begin. We horen dan bijvoorbeeld: "Als er een besmetting is bij ons thuis, moet je die kosten ook betalen!". Ook wollen truien komen natuurlijk niet zo mooi uit de wasmachine op 60 graden. Sommige groepen willen alles vergoed hebben, maar we zeggen dat we al het mogelijke gedaan hebben. Wat ook zo is, ik ben zelfs de hele nacht daar gebleven om wasmachines te laten draaien. We hebben echt alles gedaan wat we konden om het verblijf verder te kunnen zetten.

We hebben wel een keer van een groep de reactie gehad "We hadden het moeten weten dat jullie drie maanden geleden behandeld hebben", maar Rentokil komt bij ons ook bestrijden voor muizen en ander ongedierte. Daar communiceren we ook niet standaard over. Elke maand komt Rentokil bij ons langs voor inspectie en doen ze ook een spotcontrole op bedwantsen.

Wat is jouw grootste tip aan andere uitbaters?

Laat meteen honden komen zodat je gericht kan behandelen. Anders verlies je veel tijd en geld met behandelingen in het wilde weg.